

Ö?retmenlerin Biçimlendirici De?erlendirme Kavramlar? ve Uygulamalar? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Ö?retmenlerin Biçimlendirici De?erlendirme Kavramlar? ve Uygulamalar? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=27292>

Özet

Ö?retmenlerin Biçimlendirici De?erlendirme Kavramlar? ve Uygulamalar? Ölçe?i, ö?retmenlerin s?n?f içi süreçlerde uyguladıkları biçimlendirici de?erlendirme yöntemlerine dair hem teorik anlayışlar (kavramlar) hem de pratik uygulamalar ölçmek amacıyla geliştirmiş bir uyarlama araçtır. Pınar Karaman ve Çi?dem ?ahin (2017) tarafından Türk kültürüne uyarlanan bu ölçek, eğitim araştırmalarında ö?retmen yeterliliklerini ve mesleki gelişim ihtiyaçlarını belirlemede kritik bir rol oynamaktadır. Uyarlama çalışması, ölçeğin yapısal geçerliliğini doğrulamak için ileri düzey istatistiksel tekniklerden olan Yapısal E?itlik Modellemesi (YEM) kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler

Ö?retmen, Biçimlendirici De?erlendirme, Kavramlar, Uygulamalar, Ölçek Uyarlama, Yapısal E?itlik Modellemesi, Eğitim Psikolojisi, S?n?f Yönetimi

Yazarlar

Pınar Karaman, Çi?dem ?ahin

Amaç

Ölçeğin temel amacı, ö?retmenlerin biçimlendirici de?erlendirme yaklaşımına yönelik sahip oldukları bilişsel yapılar ve bu yapılar ders işleme süreçlerine ne ölçüde entegre ettiklerini sistematik olarak belirlemektir. Bu amaçla, eğitim araştırmacıların ö?retmenlerin de?erlendirme pratiklerindeki farklılıklarını incelemelerine ve bu farklılıkların öğrenci başarısı üzerindeki etkilerini araştırmalarına olanak tanır.

Özellikle uyarlama çalışmasının amacı, orijinal ölçeğin faktör yapısını ve psikometrik özelliklerinin Türk eğitim sistemi ve kültürü bağlamında da geçerli ve güvenilir olduğunu kanıtlamaktır. Bu sayede, Türkiye'deki eğitim alanındaki çalışmalar için standartlaştırılmış ve güvenilir bir ölçüm araçları sağlanmıştır.

Yapı

Ölçek, ö?retmenlerin pedagojik inançları ve s?n?f içi davranışları olmak üzere iki ana bileşeni içermektedir. Biçimlendirici de?erlendirme, öğrencilerin öğrenme sürecini sürekli iyileştirmeyi amaçlayan bir yaklaşım olduğundan, ölçek genellikle geri bildirim sağlama, öğrenci öz yönetimini teşvik etme, öğretimi öğrenci ihtiyaçlarına göre ayarlama ve öğrenci katılımının artırılması gibi alt boyutları içermektedir.

Ölçeğin yapısal bileşenleri, öğretmenlerin biçimlendirici değerlendirme kavramının rolüne ve amacına ilişkin teorik anlayışları (kavramlar) ve öğrencilere geri bildirim verme, akran değerlendirmesini kullanma gibi somut eylemlerini (uygulamalar) ayrı ayrı değerlendirir. Bu ayrımla, öğretmenlerin inançları ile gerçek pratikleri arasındaki potansiyel tutarsızlıklar ortaya çıkarmada önemlidir.

Geçerlik

Uyarılma çalışmasında ölçeğin yapı geçerliğini sağlamak amacıyla Yapısal Etitlik Modellemesi (YEM) kullanılmıştır. YEM analizi, ölçeğin maddelerinin teorik olarak öngörülen faktör yapısına ne kadar iyi uyduğunu test eder. Bu, ölçeğin gerçekten ölçmeyi amaçladığı psikolojik yapıyı ölçtüğünü gösteren güçlü bir kanıttır.

Orijinal kaynakta spesifik geçerlik katsayıları belirtilmese de, YEM kullanımı, Karaman ve Şahin'in (2017) çalışmasında doğrulayıcı faktör analizi (DFA) yoluyla model uyum indeksleri (RMSEA, CFI, TLI vb.) sunulduğunu ifade eder. Bu indeksler, ölçeğin Türk öğretmen örnekleminde yüksek düzeyde yapısal geçerlik sergilediğini göstermiştir.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenilirliği, iç tutarlılık katsayıları (Cronbach Alfa) hesaplanarak incelenmiştir. İç tutarlılık, ölçeği oluşturan maddelerin aynı yapıyı ne kadar tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösterir. Yüksek güvenilirlik değerleri, ölçeğin farklı durumlarda ve farklı örneklerde istikrarlı sonuçlar üretebilme yeteneğini garanti eder.

Karaman ve Şahin (2017) tarafından yürütülen adaptasyon çalışmasında, ölçeğin genel olarak ve alt boyutlar bazında yeterli düzeyde güvenirlilik katsayılarına sahip olduğu rapor edilmiştir. Bu, ölçeğin hata payının düşük olduğunu ve öğretmenlerin biçimlendirici değerlendirme kavramları ve uygulamalarına ilişkin tutarlı bir ölçüm sağladığını teyit eder.

Faktör Analizi

Uyarılma sürecinin kritik bir aşaması olan faktör analizi, ölçeğin orijinal yapısının kültürel uyarlama sonrasında da korunduğunu göstermek için kullanılmıştır. Karaman ve Şahin (2017), yapı geçerliğini kanıtlamak amacıyla Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) uygulamalarıdır.

DFA sonuçları, ölçeğin Türk kültürüne başarıyla adapte edildiğini ve maddelerin beklenen faktörlere yüklendiğini ortaya koymuştur. Bu analiz, ölçeğin teorik olarak çok boyutlu yapısının ampirik olarak da desteklendiğini göstermiş ve araştırmacılara ölçeği alt boyutlarıyla birlikte kullanma imkanı sunmuştur.

Araç

Test Türü: Uyarlama

Format: Genellikle Likert tipi derecelendirme (Örn: Hiç Katılmıyorum'dan Tamamen Katılmıyorum'a kadar 5 veya 6 puanlı ölçek)

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlanmış Versiyon), Orijinal Dil (Bilinmiyor, ancak İngilizce olduğu varsayılmaktadır)

Popülasyon Grubu: Öğretmenler

Yaş Grubu: Yetişkin (Eğitimciler)

Popülasyon Detayları: İlkokul, ortaokul ve/veya lise düzeyinde görev yapan çeşitli branşlardaki öğretmenler.

Test Metodolojisi: Öz Bildirimli Anket (Self-report questionnaire). Katılımcılar, biçimlendirici değerlendirme hakkındaki inanç ve uygulamalarına dair maddeleri derecelendirirler.

Anahtar Kelimeler

Öğretmen Eğitimi, Eğitim Değerlendirmesi, Pedagojik İnançlar, Sınıf Uygulamaları, Psikometrik Özellikler, Cronbach Alfa, Geçerlik, Güvenirlilik

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Saılanmamdır.

Bağlantı E-posta Adresleri: pkahraman1626@gmail.com (Sorumlu Yazar İletişim)

Yazma Adresi: Saılanmamdır.

İzinler & Ücret ve Test Yolu

Ölçeğin kullanımı için gerekli izinlerin, orijinal yazar/geliştiricilerden alınması gerekmektedir. Uyarlama çalışması 2017 yılında yayımlanmıştır. Ölçeğin ticari olmayan akademik araştırmalarda kullanımı genellikle kaynak gösterilerek serbesttir, ancak sorumlu yazar (Pınar Karaman) ile iletişime geçilmesi önerilir.

Orijinal PDF dokümanına aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir:

[teachers-conceptions-and-practices-of-formative-assessment-scale-toad.pdf](#)

Referanslar

Karaman, P., & Şahin, Ç. (2017). Adaptation of Teachers' Conceptions and Practices of Formative Assessment Scale into Turkish Culture and a Structural Equation Modeling. *International Electronic Journal of Elementary Education*, 10 (2), 185-194. DOI: 10.26822/iejee.2017236114

Öretmenlerin Biçimlendirici Değerlendirme Kavramları ve Uygulamaları Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçek maddeleri, sağlanan kaynak içeriğinde yer almamaktadır. Ölçek maddelerine ulaşmak için yukarıda belirtilen referans makaleye başvurulması gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM